

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen
Enhet 17

DOM
2014-06-18
Meddelad i Stockholm

Mål nr
6343-14

Sida 1 (11)

SÖKANDE

Structor FM Projektutveckling AB, 556636-0037
Terminalvägen 36
171 73 Solna

MÖTPART

Stockholms Stad
Exploateringskontoret, miljö- och teknik
Box 8189
104 20 Stockholm

Ombud: Stadsadvokat Oscar Jacobsson
Stockholms stad
Juridiska avdelningen
105 35 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2014-06-18	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Dok.Id 483253

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Stockholms stad genomför en upphandling av ramavtal för exploateringsstöd. Upphandlingen genomförs som en öppen upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Genom tilldelningsbeslut som utsänts till samtliga leverantörer har staden meddelat att man avser att teckna avtal med följande rangordnade anbudsgivare.

1. Torkel Öste Fastighetskonsult AB
2. Grontmij AB
3. Projektledarhuset i Stockholm AB
4. Structor FM Projektutveckling AB
5. Sweco Management AB

Structor FM Projektutveckling AB (Structor) ansöker om överprövning och yrkar i första hand att upphandlingen ska rättas på så sätt att bolaget erhåller 40 utvärderingspoäng och rangordnas som nummer ett och i andra hand att upphandlingen ska göras om. Till stöd för sin talan anför Structor i huvudsak följande. Structor borde ha fått högre poäng för utvärderingskriterierna insikt och förståelse för ramavtalsuppdraget, kompetens för biträdande projektledare och kompetensbredd för seniora rådgivare. Det finns inga uppgifter i förfrågningsunderlaget om mot vilka krav kompetens poängsätts och utvärderas och det saknas redovisning av de överväganden som gjorts i utvärderingen. Stockholms stad har också vägt in kunskaper som bara kunde vinnas genom arbete hos staden. Det bör inte heller vara tillåtet att låta en muntlig presentation vara avgörande i en upphandling på det sätt som Stockholms stad har gjort. Staden har inte heller dokumenterat de omständigheter som framkommit vid den muntliga presentationen. Vid den muntliga presentationen har dessutom frågor om jäv, dokumenthantering och tillförlitlighet tagits upp, trots att dessa frågor inte skulle behandlas under det utvärderingskriteriet enligt förfrågningsunderlaget. Bolaget bör ges minst samma poäng som den högst rankade under den muntliga

presentationen. Stockholms stad har brutit mot de grundläggande principerna i 1-kap. 9 § LOU och detta har medfört att bolaget har lidit eller kan komma att lida skada.

Stockholms stad bestrider bifall till ansökan och anför sammanfattningsvis följande till stöd för sin inställning. Staden har inte brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller mot någon annan bestämmelse i lagen. Utvärderingspoängen för Structor är riktiga. Utvärderingarna har skett på ett korrekt sätt i enlighet med förutsättningarna i förfrågningsunderlaget och på affärsmässiga grunder. Det är den upphandlande myndigheten som ska bedöma de olika kriterierna. Av förfrågningsunderlaget framgår klart och tydligt vilka omständigheter som ligger till grund för utvärderingen och poängsättningen. Utvärderingen har gjorts i enlighet med detta och utvärderingsmodellen och utvärderingsförfarandet har säkerställt saklighet och opartiskhet. Det finns ingen skyldighet att närmare redovisa de överväganden som gjorts vid utvärderingen. Kunskaper som bara kan erhållas genom arbete hos staden har inte vägts in i utvärderingen. Det finns inte heller något förbud mot att låta en muntlig presentation ligga till grund för utvärderingen på det sätt som skett. Frågor om jäv och dokumenthantering ingick i de övergripande frågeställningar som den muntliga presentationen skulle omfatta. Staden har grund för den utvärdering som gjordes efter den muntliga presentationen.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET

Upphandlande myndigheter ska enligt 1 kap. 9 § LOU behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. Prövningen i förvaltningsrätten utgör en kontroll av om det på grundval av vad sökanden har anfört finns anledning att vidta sådana åtgärder som anges i 16 kap. 6 §

LOU, dvs. att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. För att ett ingripande ska bli aktuellt krävs både att sökanden kan visa att upphandlande myndighet agerat på ett sätt som inte är förenligt med den upphandlingsrättsliga regleringen och att sökanden till följd av agerandet lidit eller kan komma att lida skada.

Utvärderingskriterierna för kompetens för biträdande projektledare och kompetensbredd för seniora rådgivare samt redovisning av utvärdering
Structor gör gällande att bolaget vid utvärderingen borde ha fått högre poäng för utvärderingskriterierna kompetens för biträdande projektledare och kompetensbredd för seniora rådgivare och anför i huvudsak följande. När det gäller kompetens för biträdande projektledare borde den av Structor erbjudna konsulten ha bedömts ha minst god kompetens vilket skulle ge ytterligare ett poäng i den delen. I fråga om kompetensbredd för seniora rådgivare borde Structors konsulter ha bedömts ha en mycket god kompetensbredd vilket skulle ge ytterligare tre poäng. Det saknas också uppgifter i förfrågningsunderlaget om hur kompetensen ska poängsättas och det finns inte någon redovisning i tilldelningsbeslutet av hur Stockholms stad har kommit fram till resultatet.

Stockholms stad anför i fråga om kompetens för biträdande projektledare och kompetensbredd för seniora rådgivare samt redovisning av utvärdering i huvudsak följande. Utvärderingspoängen för Structor är riktiga och förfrågningsunderlaget innehåller tillräcklig information om vilka omständigheter som ligger till grund för utvärdering och poängsättning. Utvärderingen har skett på ett korrekt sätt i enlighet med förutsättningarna i förfrågningsunderlaget och på affärsmässiga grunder. Det ankommer på den upphandlande myndigheten att göra bedömningar i fråga om utvärderingskriterierna och det finns inte någon skyldighet att närmare redovisa de överväganden som gjorts.

Av förfrågningsunderlaget framgår i punkterna 3.4.1.2 och 3.4.1.4 (Underlag för utvärdering av kompetens hos erbjudna biträdande projektledare respektive kompetensbredd hos erbjudna seniora rådgivare) att anbud bl.a. ska innehålla CV, personlig beskrivning vad gäller den egna kompetensen i förhållande till ramavtalsuppdraget samt beställarens dokumentation av referenstagning och egna erfarenheter. Under punkterna 3.4.2.2 och 3.4.2.4 (Bedömning av kompetens biträdande projektledare och kompetensbredd seniora rådgivare) anges skalor och poäng för bedömning av anbuden.

Enligt förvaltningsrättens mening har kriterierna för utvärdering av kompetens för biträdande projektledare och kompetensbredd för seniora rådgivare angetts på ett tillräckligt tydligt sätt i förfrågningsunderlaget. Det är den upphandlande myndigheten som får anses bäst lämpad att utvärdera lämnade anbud på affärsmässig grund när en skönsmässig bedömning krävs, så länge utvärderingen utgår från de grundläggande principerna och de krav som ställs i förfrågningsunderlaget. Den upphandlande myndighetens värdering får godtas om det inte finns uppenbara skäl till en annan bedömning. Endast direkta felbedömningar eller andra motsvarande brister bör leda till ett ingripande enligt LOU (jfr bl.a. Kammarrätten i Jönköpings dom den 4 februari 2009 i mål nr 5-09). Förvaltningsrätten anser inte att det genom det underlag för utvärdering av kompetens hos erbjudna biträdande projektledare och kompetensbredd hos seniora rådgivare som getts in i målet framkommit att det föreligger några uppenbara skäl till att göra en annan bedömning än den Stockholms stad har gjort i fråga om dessa utvärderingskriterier. Stadens utvärdering vad gäller nämnda kriterier får därmed godtas. Det finns inte heller någon skyldighet för upphandlande myndighet att närmare redovisa hur utvärderingen har gjorts. Skäl för ingripande enligt LOU på denna grund har således inte framkommit.

Bristande transparens m.m. i fråga om kompetens, insikt och förståelse
Structor gör gällande att Stockholms stad vid bedömning av kompetens, insikt och förståelse för stadens arbetssätt bedömt sådant som inte framgår av respektive anbud eller förfrågningsunderlag, vilket innebär bristande transparens, och anför därvid följande. Stockholm stad har vägt in betydelsen av insikter som endast kan vinnas genom tidigare uppdrag eller anställning hos staden. Sådan specifik kunskap får inte läggas till grund för utvärdering eftersom det skulle strida mot principerna om ickediskriminering och likabehandling. Stockholms stad bestrider att den vad gäller kriterierna kompetens, insikt och förståelse skulle ha bedömt sådant som inte framgår av respektive anbud eller av förfrågningsunderlaget.

Förvaltningsrätten finner att Structor mot stadens bestridande inte visat att ovidkommande omständigheter vägts in i bedömningen av anbuden.

Utvärderingskriteriet insikt och förståelse för ramavtalsuppdraget
Structor anför att det inte bör vara tillåtet att låta en muntlig presentation vara avgörande på det sätt som Stockholms stad låtit den bli i förevarande upphandling i fråga om kriteriet insikt och förståelse för ramavtalsuppdraget. En muntlig presentation är subjektiv och svårdokumenterbar och bör inte tillåtas.

Stockholms stad anför att det inte finns något hinder för att låta en muntlig presentation vara en del av utvärderingen.

I förfrågningsunderlaget anges under rubriken "*Upphandlingsmodellen i korthet*" fem utvärderingskriterier som ska ligga till grund för utvärderingen, nämligen anbudsgivarens insikt och förståelse för ramavtalsuppdraget (befätningskrav eller motsvarande för biträdande projektledare, punkt 1), erbjudna konsulter kompetens som biträdande projektledare (erbjudna tre till fem konsulter, punkt 2), erbjudna konsulter kompetens som senior

rådgivare (erbjuda noll till tre konsulter, punkt 3), kompetensbredden hos erbjudna seniora rådgivare (punkt 4) och erbjuden junior projektledning (punkt 5). Underlag för bedömning av punkterna två till och med fem ska vara det skriftliga anbudet medan underlag för punkt ett är en muntlig presentation och i anbudet beskrivna befattningskrav. Vidare framgår av förfrågningsunderlaget att anbudsgivare som utifrån bedömningen av punkterna 2–5 har möjlighet att erhålla rangordningstal fem eller högre bjuds in till presentation. Presentationens syfte ska vara att anbudsgivaren ges möjlighet att ge en fördjupad motivering till angivna befattningskrav. I inbjudan daterad den 14 februari 2014 angavs bland annat följande. Presentationen kommer att fokusera på tre övergripande frågeställningar, nämligen insikt och förståelse för projektledarfunktionens betydelse för exploateringsprocessen, biträdande projektledarfunktionens olika delar och kompetenser och väsentliga frågor kopplat till projektledarens uppdrag att i olika sammanhang företräda exploateringskontoret. Utöver detta kan beställaren enligt inbjudan ställa frågor som syftar till att klargöra hur erbjudna konsulter uppfyller angivna befattningskrav.

Förvaltningsrätten konstaterar att det inte finns något hinder i LOU för att under en upphandling hålla muntliga presentationer, men att sådana presentationer ska följa de grundläggande principerna för upphandling. Förvaltningsrätten finner att det av förfrågningsunderlaget tydligt framgår att, och under vilka förutsättningar, en muntlig presentation ska hållas. Stockholms stad kan därför inte anses ha brutit mot någon grundläggande princip genom att tillämpa en muntlig presentation inför utvärderingen.

Structor har anfört att vissa frågor som behandlats under den muntliga presentationen, dvs. frågor om dokumenthantering, jäv och tillförlitlighet, har ingått i och bedömts under skall-kraven, och därför rätteligen inte borde ha behandlats vid den muntliga presentationen som rörde utvärderingskriteriet insikt och förståelse för ramavtalsuppdraget. Stockholms stad har invänt att

dokumenthantering, jäv och tillförlitlighet i fråga om otillbörligt förfarande är väsentliga frågor när det gäller förståelse för ramavtalsuppdraget, och att frågorna därmed rymms inom utvärderingskriteriet.

Av förfrågningsunderlaget framgår att ett av de obligatoriska kraven på leverantörerna är krav på tillförlitlighet (3.2.7) i vilket bl.a. ingår krav på ett professionellt förhållningssätt och att alla former av erbjudande av tjänster, gåvor ersättningar etc till företrädare för beställaren, eller annan person som är väsentligt för uppdragets genomförande, strider mot detta krav. I och med att det är ett obligatoriskt krav måste Structor enligt förvaltningsrättens mening ha ansetts lämplig ur denna aspekt redan under kvalificeringsfasen av upphandlingen. Förvaltningsrätten finner emellertid inte att det finns något principiellt hinder för en upphandlande myndighet att i utvärderingsfasen bedöma och poängsätta ett kriterium som redan utgjort ett kvalificeringskrav, så länge detta tydligt framgår av förfrågningsunderlaget och det står klart att utvärderingen avser ett mervärde i förhållande till det obligatoriska krav som leverantören redan konstaterats uppfylla. Stockholms stad har bedömt frågor om dokumenthantering, jäv och tillförlitlighet under kriteriet insikt och förståelse för ramavtalsuppdraget. I förfrågningsunderlaget finns ingen närmare förklaring till vad som avses med kriteriet annat än att det avser befattningskrav eller motsvarande för biträdande projektledare och att de ska motiveras utifrån de krav och förutsättningar som gäller för ramavtalsuppdraget (3.4.1.1). Enligt förvaltningsrättens mening är kriteriet enligt beskrivningen mycket vittomfattande och det kan ifrågasättas om det är tillräckligt tydligt redovisat vad som avses. Förvaltningsrätten finner dock att beskrivningen inte så bristfällig att den strider mot principen om transparens. Frågor om dokumenthantering, jäv och tillförlitlighet kan enligt förvaltningsrättens mening rymmas inom beskrivningen och får anses utgöra viktiga aspekter i fråga om förståelse för ramavtalsuppdrag hos Stockholms stad. Förvaltningsrätten finner därmed

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
Allmänna avdelningen

DOM

att det inte funnits hinder för staden att bedöma dessa frågor under utvärderingen.

Structor anför vidare att om frågor om jäv och tillförlitlighet skulle ha kunnat bedömas under kriteriet insikt och förståelse, så har Structors anbud i vart fall inte haft några brister i dessa avseenden, och Structor borde därför ha getts tio poäng istället för ett poäng vad gäller kriteriet insikt och förståelse för ramavtalsuppdraget. Structor anför därvid i huvudsak följande. Det stämmer inte att företrädarna för Structor vid den muntliga presentationen skulle ha framfört ståndpunkten att betydelsen av investeringsinkomster och investeringsutgifter skulle ha mindre betydelse för en kommun. Staden kan dock ha missuppfattat den diskussion som fördes rörande exploateringen av privat mark. Staden har anført att bolaget på fråga om nyckelkompetenser vid presentationen visat mindre förståelse för projektledarens personliga förmågor än motsvarande person hos andra anbudsgivare. Frågan om nyckelkompetenser har dock inte ställts till Structor vid den muntliga presentationen. Då Stockholms stad inte dokumenterat den muntliga presentationen är det inte möjligt att ytterligare bemöta vad som påstås från stadens sida. Det förhållandet utgör en bristande transparens i upphandlingen och grund för ingripande enligt LOU.

Stockholms stad vidhåller att Structor i jämförelse med de övriga anbudsgivarna vid såväl den skriftliga som den muntliga presentationen visat en mycket lägre insikt och förståelse för det arbetssätt och de förutsättningar som gäller för uppdraget. Structor framförde vid den muntliga presentationen bl.a. ståndpunkten att betydelsen av investeringsinkomster och investeringsutgifter skulle ha mindre betydelse för en kommun. Under presentationen har de medarbetare som utvärderat anbudet fört minnesanteckningar och med stöd av dessa och vad som i övrigt framkom vid presentationen enats om en bedömning. Några förhastade slutsatser har inte dragits och något ytterligare krav på dokumentation finns inte.

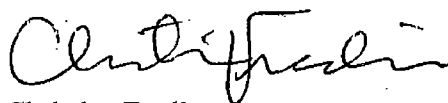
Förvaltningsrätten har ovan konstaterat att det är den upphandlande myndigheten som får anses bäst lämpad att utvärdera anbud på affärsmässig grund, så länge utvärderingen utgår från de grundläggande principerna och de krav som ställs i förfrågningsunderlaget och att värderingen får godtas om det inte finns uppenbara skäl till en annan bedömning. För att ta kunna ta ställning till om det finns några sådana direkta felbedömningar eller andra motsvarande brister enligt LOU måste förvaltningsrätten göra en bedömning av det underlag för upphandlingen som parterna gett in. I detta fall bygger en stor del av utvärderingen av nu aktuellt kriterium på en muntlig presentation. Förvaltningsrätten har i och för sig konstaterat att det inte finns något principiellt hinder för en upphandlande myndighet att hålla en sådan presentation som underlag för utvärderingen. Det finns dock inte någon dokumentation av vad som framkommit vid presentationerna. Stockholms stad har anfört att det har förts minnesanteckningar vid presentationerna men någon mötesdokumentation att ta del av finns inte. Det är således inte möjligt att kontrollera huruvida det föreligger några uppenbara brister i utvärderingen ifråga om kriteriet insikt och förståelse för ramavtalsuppdraget. Genom att inte dokumentera vad som framkommit vid de muntliga presentationerna har staden enligt förvaltningsrättens mening agerat i strid med transparensprincipen. I och med att den utvärderingspoäng som kunde ha utdelats i fråga om detta kriterium kan ha påverkat rangordningen av Structor har bolaget till följd av bristen kunnat komma att lida skada. Bristen är därmed sådan att den enligt förvaltningsrättens mening utgör grund för åtgärd enligt 16 kap. 6 § LOU.

Stockholms stads handlande har inte påverkat upphandlingens konkurrensuppsökande skede, utan det senare stadium i förfarandet då prövningen av leverantör och anbud ska göras. Enligt förvaltningsrättens mening är det därför tillräckligt att utvärderingsfasen rättas. Med hänsyn till vad som anförts ska Structors ansökan bifallas genom att förvaltningsrätten beslutar

att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts utifrån de brister som kunnat konstateras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar framgår av bilaga (DV 3109/1A LOU).

Christina Fredin

Rådman

Föredragande har varit Sara Thelin.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.